

ע"פ 8763/03 - שאול גולן נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים שבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

ע"פ 16-03-8763 גולן נ' מדינת ישראל

בפני כבוד השופט נואה בן-אור
כבוד השופט רם ינוגרד
כבוד השופט ארנון דראל

המעורער
שאול גולן
עו"ב"כ עו"ד יעקב קמר ועו"ד מירב זמיר

המשיבה
מדינת ישראל
באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי)
עו"ד ליאו ולפוס

נגד

פסק דין

1. ערעור על הכרעת הדין מיום 18.8.15 ועל גזר הדין מיום 19.1.16 שניתנו על ידי בית משפט השלום בירושלים (כבוד השופט ד"ר א' גורדון) בת"פ 5008/07.

במסגרת הכרעת הדין הרשע בית המשפט קמא את המערער במרבית העברות שייחסו לו בכתב האישום, כשהוא מזכה אותו אך מעבירה של רישום כזוב במסמכי תאגיד במסגרת האישום הראשון, מעבירה של גנבה בידי מנהל בהתייחס לשתי משיכות של 4,000 ₪ באישום החמישי, ומעבירה של רישום כזוב במסמכי תאגיד בוגר לגנבה לשתי משיכות אלה. המערער הורשע בשמונה עבירות של גנבה בידי מנהל במסגרת האישום הראשון; בשלוש עבירות של גנבה בידי מנהל ובعبירה של רישום כזוב במסמכי תאגיד במסגרת האישום השני; בעבירות מרובות של גנבה בידי מנהל ובعبירה של רישום כזוב במסמכי תאגיד במסגרת האישום השלישי; בעבירה של קבלת דבר במרמה בנسبות מחמיירות ובعبירה של רישום כזוב במסמכי תאגיד במסגרת האישום הרביעי; בשתי עבירות של גנבה בידי מנהל ובعبירה של רישום כזוב במסמכי תאגיד באישום החמישי; ובعبירה של גנבה בידי מנהל ובעבירה של רישום כזוב במסמכי תאגיד במסגרת האישום השישי.

במסגרת גזר הדין נגזרו על המערער עונש מאסר של שישה חודשים שירות בעבודות שירות, עונש מאסר על תנאי לשולה חודשיים, קנס בסך 30,000 ₪ או 130 ימי מאסר תמורה, ותשולם פיצוי בסכום של 220,000 ₪ שישולם למכון מרכז שלם.

.2. בקצרה ייאמר, כי כתוב האישום שהוגש נגד המערער מיחס לו עבירות שביצע בתחוםה בהעסק "מרכז שלם" בירושלים. על פי הנטען בכתב האישום, הופעל מרכז שלם באמצעות עמותה רשומה, שהחזיקה במספר חשבון בנק. בין היתר, היה בעלות העמותה חשבון בנק בארה"ב. בתחלת שנת 2005 עבר חלק הארי של פעילות מרכז שלם לחברת בשם "מרכז שלם בעמ". המערער העסק במרכז שלם משנת 1999 ועד לדצמבר 2005, כאשר בשלוש השנים האחרונות שימש כסמנכ"ל כספים ותפקיד של העמותה וכח舍 וסמנכ"ל כספים ותפקיד של החברה.

בכתב האישום נטען באישום הראשון, כי במהלך שנת 2004 הורה המערער על העברת כספים מהחשבון בחו"ל לחשבון של אדם המזכיר לו בסכום של \$200,95, ולאחר מכן נטל סכום זה לכיסו. במסגרת אישום זה הורשע המערער בגין תשלול סכום של \$94,000. באישום השני נטען כי בדרך דומה גנב סכום של \$14,400. האישום השלישי עסק במשיכת כספים רבים על ידי המערער, בסכום מצטבר של \$65,219 מחשבון הבנק בארה"ב, באמצעות כרטיס ויזה שהועמד לרשותו. נטען כי כספים אלה שלשל לכייסו הפרט. האישום הרביעי עוסק בזכירת ימי חופשה ופדיונים. נטען כי במהלך התקופה בה העסק המערער במרכז שלם, כאשר לא היה זכאי לפדיוןימי חופשה, הורה למנהל החשבונות לרשום על שמו ימי חופשה נוספים ללא שמעדו לרשותו ולשלם לו סכום של 103,077 לך כפדיון דמי חופשה, שלא כדין. סכום זה, כך נטען, התקבל בידי מרמה בנסיבותech מחייבות. במסגרת האישום החמישי הורשע המערער במשיכת כסום של 8,600 לך למימון הוצאות משפטיות פרטיות שלו וכן בגין משיכת כסום של \$14,506 שנטל לחשבון הפרט. האישום השישי עוסק ברиск ממוגן שהוא רשום על שם העמותה ונמכר על ידי המערער בתאריך 15.12.04 בסכום של \$47,000, אותו נטל לעצמו.

בمعנה לכתב האישום לא כפר המערער, בכלל, בעצם הטענה הנוגעת לנטיית הסכומים, אולם טען כי فعل בהרשותה. הוא טען כי החשבון בארה"ב לא היה בעלות מרכז שלם, כי מעשייו היו באישור בעלי החשבון וכי הוא אינו אמור לחתת דין וחשבון למרכז שלם על מעשי בונגעו לחשבון זה. הוא כפר בטענות בעניין רישום כוזב במסמכי התאגיד. בעניין פדיוןימי חופשה טען כי אכן היה זכאי ל-72 ימי חופשה, וכי לכל היותר מדובר בעילת תביעה אזרחות. בונגעו לחלק מכיספי האישום החמישי טען כי אלה היו חלק מתקציבו האישי, וחלקים נועד עבור מלגות לסטודנטים אך נותרו ברשותו ללא כוונה לשלילתם. לעומת תמורה הרכבת טען כי לאחר פרוץ הסכסוך שהביא לפיטוריו שמר כספים אלה עד להחלטת בית המשפט.

.3. כתב האישום הוגש לבית המשפט קמא בשנת 2007. לאחר שמיעה ממושכת של הראות, שנפרשו על פני מספר ישיבות והפרוטוקול בעניין השתרע על כ-900 עמודים, זוכה המערער מכל המיחס לו בכתב האישום על ידי המותב הקודם שדן בהליך בבית משפט השלום (כבוד השופט ח' לי-רון). נימוקי הזכוי ניתנו ביום 22.7.12, והשתרעו על פני חמישה עמודים. הערעור על הכרעת דין זו התקבל (ע"פ 12-09-13004; להלן: **פסק הדין בערעור**), פסק דין של בית משפט השלום בוטל ונקבע כי הדיון בכתב האישום ישוב לבית המשפט קמא. בפסק הדין בערעור נスクרו ההצלמים השונים בהכרעת הדיון, ולאחר סקירה זו נקבע שיש לקבל את הערעור ולבטל את הכרעת הדיון, הן מאחר שבית המשפט קמא נמנע מלהקבוע ממצאים עובדיים וממצאים מהימנות בזיהה לכל אישום, הן מושום שבכחלה בעניין הזכוי הפנה בית המשפט קמא באופן כללי לנימוקי הסגנוגרפיה מבלי להבהיר לאילו מהם נדרש, והן מושום שבית המשפט קמא מנע מהמאשימה למצות את הлик הבירור העובדתי ולאפשר לה להביא את כלל ראיותיה

ולהשלים את חקירת המערער. עוד הובהר בפסק הדין בערעור, כי מכיוון שכבוד השופט לי-REN פרש בגיןים לגמלאות, הרי ש"יהא על השופטשאליו יוקצה התיק להמשך דיון להכריע כיצד לנהוג בראשות שנגבו עד היום, בהתאם לסעיף 233 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982" (פסקה 63 לפסק הדין בערעור).

בעקבות פסק הדין בערעור נקבע הדיון בבית משפט השלום לפני כבוד השופט גורדון. כבוד השופט גורדון החליט, בניגוד לעמדת הצדדים, לשמעו את כל הריאות כולם פעמיינס, על מנת שיוכל להתרשם באופן ישיר מהעדים ומהימנותם. לאחר שמעה ממושכת של הריאות, שנטקלה בקשישים לא מעטים בשל התנהלותה הלא ראוייה של ההגנה, נתן בית המשפט קמא הכרעת דין מקופה וסדורה. במסגרת הכרעת הדיון, המשטרעת על פניו 127 עמודים, התייחס לכל הטענות שהועלו לפניינו, ובכלל אלה לטענות של הסגנoriaה שמעצם טיבן ספק אם היה מקום להידרשות להן. בית המשפט קמא בחן בדקדקנות את הריאות שהובאו לפניינו, ועל יסוד התרשםותם הבaltı אמצעת מהעדים, כמו גם לנוכח המסמכים שהוצעו לפניינו, ביסס את ההכרעות בסוגיות שהיו במחלוקת.

4. בנימוקי הערעור המפורטים ובטייעוני בעל-פה ביום 15.11.16 העלה המערער מספר טענות עיקריות. האחת, עניינה בכך שבית המשפט קמא שגה בכך שגבאה את הריאות מחדש, ובפרשנות שהעניק לפסק דין של בית המשפט שלערעור. על אחת כמה וכמה, כך טוען המערער, שלא היה רשאי בית המשפט קמא לאפשר שמיעתם של עדים שלא נשמעו לפני השופט לי-REN. טענה נוספת הופנתה באופן אישי כלפי שתי הפרקליטות שיצגו את המשיבה, תוך שהסגורור מייחס להן מעשים חמורים. לנוף העניין טוען שהחשבון באלה"ב כלל איינו קשור לעומותה שהפעילה את מרכז שלם או לחברה, ולפיכך לא הוכחה זהות בעלי החשבון ממנו נתען שנלקח הכספי, ולא היה מקום להרשעה ללא תלונה. המערער טוען שהוא על המשיבה להוכיח מי הבעלים ולהוכיח שאלה לא נתנו את הסכמתם לנטילת הכספי. בלבד מכל אלה העלה המערער שורה של טענות פרטניות, שהמשותף לכלן הוא שהן זכו למענה מקיים ומפורט בהכרעת הדיון של בית המשפט קמא.

אשר לגרזר הדיון, טוען כי מאחר שהחלפו לערלה מעשר שנים מאז מועד ביצוע העבירות לא היה מקום להטלת מאסר ولو בעבודות שירות; לא היה מקום להטלת קנס שעזה שהמערער נאלץ לנוהל פעמים את הגנתו תוך שהוא מוציא הוצאות רבות; ולא היה מקום לפסקת פיצויים למתלוון כאשר זהותו המדויקת של המתלוון לא הייתה ידועה ורק לאחר מתן פסק הדין התבקשה המאשימה למסור את פרטי המדיוקים של הגוף הזכה לפיצוי.

5. לאחר עיון בכל אשר נפרש לפניינו, הגיענו לככל מסקנה לפיה דין הערעור על הכרעת הדיון להידחות, ואילו דין הערעור על גזר הדיון להתקבל באופן חלקני.

6. החלטתו של בית המשפט קמא לשמעו את הריאות מחדש לא רק שהייתה מחויבת למציאות, אלא שהיא עלתה באופן מובהק בקנה אחד עם פסק דין של בית המשפט המוחזק בערעור הקודם. מאחר שהוטל על בית המשפט קמא להגיע לממצאי מהימנות בוגר לעדים, לאחר שמדוברים אלה נעדרו מהכרעת הדיון המקורי, לא היה מקום לצפות בדרך לתנהלות אחרת. בית המשפט קמא נטל על עצמו

משימה כבده, תוך שהוא מקדיש לשמעית ההליך שיבות רבות ביותר, בסבלנות רבה ביותר ועל אף התנהלותה של ההגנה, עד שהיא משוכנע כי עליה בידו לבצע את המלאכה שהוטלה עליו על הצד הטוב ביותר. לא רק שלא היה מקום להלן על החלטתו של בית המשפט קמא, אלא שקשה להעלות על הדעת כיצד ניתן היה להכריע את הדיון בדרך אחרת.

אין כל משקל לעובדה שהמסיבה אף היא לא הייתה מעוניינת בשמעית חלק מהעדים פעמיinus. החובה להכריע בדיון לגוף העניין מוטלת על בית המשפט ולא על בא-כח הצדדים, ועלוי לעשות ולפעול על פי הבנותו. כך עשה בית המשפט קמא, ולא נפל כל פגם בהחלטתו לשמעו את הריאות قولן. אף החלטתו לאפשר הבאת עדים נוספים עלתה בקנה אחד עם פסק הדיון בערעור, ואף היא הייתה ראיה ונכונה בנסיבות העניין.

.7. בית המשפט קמא התייחס בהכרעת דיינו גם לטענות שהעלתה הסגורה לפני שתי הפרקליטות שנייהלו את ההליכים. ספק בעינינו אם היה מקום להידרש לטענות אלה, שנטענו תוך נקיטת לשון מבישה לפני עורכות דין שביקשו לעשות מלאכתן נאמנה על אף השתלחות האישיות וחסרות הרسن של הסגורה כלפייהן. לגוף העניין, לא היה כל בסיס לטענות ובצדך דחה אותן בבית המשפט קמא.

.8. הקדמנו והבהירנו כי הכרעת הדיון בדינה את הריאות بصورة מדויקת, ובית המשפט קמא לא הותיר בהכרעת דיינו אפילו שאינה הפוכה. בין היתר קבע בית המשפט קמא כמצאו עובדתי כי חשבון הבנק בארה"ב הוא חשבון שנפתח על ידי העמותה. הסגורה תקף הכרעה זו, כשהוא טוען טענות שונות בנוגע לדרך בה נקבע ממצא זה, וمبקש להיבנות מסמכים שלשיתתו אינם תומכים באותה קביעה. כאמור, גם בהקשר זה יסודה קביעתו של בית המשפט על הערכת הריאות שהוצגו לפניו, ובכלל זה על יסוד עדותם של מנהלי העמותה ועל מסמכים שהוצגו לפניו, אליהם הפנה בהכרעת הדיון. למעשה של דבר, יתכן שנייתן היה להסתפק בעניין זה בעובדה שהסגורה עצמה הודיע כבר ביום 10.2.15. שאיין כל מחלוקת כי "חשבון זהה של הסנטר בארה"ב, גם היה לו זיקה לחשבונות ולמרכז, אז זה לא, לא היחסנו את הדבר הזה, טוענו שהפעולות שלנו בחשבון זהה הייתה נפרדת ושונה ... لكن חברתי פטורה מכל השאלות האלה" (עמ' 295 לפוטוקול, שורות 10-14). דומה שדי היה באמירה זו של הסגורה כדי לשנות את הقرار מתחת מרביתו קו הטיעון שבערעור. כך או כך, די בקביעות העבודתיות של בית המשפט קמא בהקשרים אלה, שלא רק שנייתן לומר לעניין שהן קביעות מהסוג שבית המשפט שלערעור לא יטה להתערב בהן, אלא שהן בסיסו היבש על ממצאים מהימנות ועל התאמתן למאגר הריאייתי הכלול שהוצע לפניו.

.9. ככלו של דבר, קביעותו העבודתיות של בית המשפט קמא נמצאו מבוססות היטב. לאחר שהכרעת הדיון מושתתת על קביעות עבודתיות וממצאי מהימנות שאין דרך של ערכאת ערעור להתערב בהם, ואלה מפורטות, מנומקות וمبرססות לגופן, הגענו לככל מסקנה לפיה אין מקום להתערב בהכרעת דיינו של בית המשפט קמא. לפיכך אנו דוחים את הערעור על הכרעת הדיון.

.10. אשר לערעור על גזר הדיון, גם לעניין זה לא מצאנו מקום להתערב בקביעותו של בית המשפט

כמו בעניין רכיבי המאסר בעבודות שירות, המאסר על תנאי והקנס. בגור דין מונומך היטב, הבahir בית המשפט קמא את החומרה הרבה הנשכפת מהמעשים ומהעבירות בהם הורשע המערער. הוא סקר בהרחבה את ההחלטה העוסקת בעבירות מעין אלה, ובסיומו של יום השית על המערער עונש קל ביותר, בפרט לנוכח חלוף הזמן מאז ביצוע העבירות ועד למתן הכרעת הדין, מתר שהוא נותן נון משקל להתמכחות ההליכים, ומשקל נוסף לנסיבותיו האישיות של המערער.

עם זאת, הגיעו לככל מסקנה לפיה יש להתערב בקביעתו של בית המשפט קמא לפיה ישלם פיצוי בסך 220,000 ₪ למכון רפואי שלם. בעניין זה יש טעם בטענותו של המערער לפיה הקביעה בעניין הפיצוי נעשתה מבלי שניתנה הבהרה מבעוד מועד בעניין זהותו המשפטית של הגוף הזקאי לפיצוי, ובסיומו של יום ניתנתה הוראה להעביר את הסכום לחברת בשם "המרכז האקדמי שלם חל"צ", לבקשת המשיבה. לא היה מקום למתן פיצוי לגוף שלא נזכר בכתב האישום, ולפיכך מתקיים הערעור על גור דין באופן חלקי בדרך של ביטול החיוב בפיצוי.

11. לא ניתן לסיים את פסק דיןנו מבלי להתייחס בדרך התנהלותו של הסגנור בדיונים לפני בית המשפט קמא כעולה מהכרעת הדין ומהפרוטוקולים. פתחנו ואמרנו כי בית המשפט קמא ניהל דיונים רבים על אף הקשיים שהציגו לפני הסגנור. עיון בפרוטוקולים מעלה כי בית המשפט קמא גילה סבלנות אין-כך ליחס לא ראוי ומבהה מצד הסגנור כלפי הצד שכגד, עדים ואף כלפי בית המשפט עצמו. הדברים הגיעו לידי כך שהושתו על הסגנור הוצאות אישיות, אך גם בכך לא היה כדי להביא לשיקוך הלהבות. בצדκ העיר בית המשפט קמא כי התמכחות ההליכים נבעה בחלוקת מדרך התנהלות זו. התנהלות זו אינה עולה בקנה אחד עם החובה המוטלת על עורך דין לנוהג כבוד בצדדים ובבית המשפט ויש להצטער עליה. בוודאי שלא היה מקום לביקורת שהעלתה הסגנור כלפי בית משפט קמא לפנינו ולדרכו שבה נטען הדברים בנימוקי הערעור כתובים. ההיפך הוא הנכון, בית משפט קמא ראוי למלאה ההערכה על האופן שבו ניהל את הדיון חרף התנהלות ההגנה.

12. סוף דבר: הערעור על הכרעת הדין נדחה. הערעור על גור דין מתקיים באופן חלקי, כך שרכיב הפיצוי מבוטל.

המערער יתיצב לביצוע עבודות השירות ב-6.2.2017, במקום שקבע הממונה על עבודות השירות בחווות דעתו.

הकנס ישלם אף הוא עד למועד האמור.

המציאות תמציא העתק מפסק הדין לבי"כ הצדדים ולממונה על עבודות השירות.

נitan haYom, v' Caslo Tshuva, 06 December 2016, baha'adur haZaddim.

ארנון דראל, שופט

רם יינגרד,
שופט

נאוה בן אור, שופטת